

บทบรรณาธิการ

วารสารทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ เราจะเดินไปสู่หนใด

ผู้เขียนได้เคยแสดงความคิดเห็นมาบ้างแล้ว เกี่ยวกับปัญหาของการทำวารสารทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ของไทย (1, 2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับปัญหามาตรฐานของวารสาร และเรื่องที่ตีพิมพ์ ถึงแม้ผู้เขียนจะมองในแง่ดีไว้ล่วงหน้าว่าปัญหาการขาดเรื่องที่มีคุณภาพจะลดน้อยลงหรือหมดไป หลังจากที่วารสารตีพิมพ์ได้อย่างสม่ำเสมอ (1) แต่จากประสบการณ์พบว่าวารสารที่ตีพิมพ์ตรงตามกำหนดมาตลอดเวลาหลายปี ก็ยังไม่สามารถหลุดพ้นจากวงจรปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่ตีพิมพ์ได้ (2) จริงอยู่ มาตรฐานของวารสารขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น การเงิน การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของคณะบรรณาธิการ และเรื่องที่ได้รับเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร แต่คงจะเป็นที่ยอมรับกันว่าปัจจัยหลังสุดเป็นข้อตัดสินที่สำคัญที่สุด อาจมีคนคิดว่าผู้เขียนในฐานะบรรณาธิการกำลังเอาตัวรอดโดยการเข้าไปที่ผู้เขียน เรื่องหรือผู้อ่าน ขอเรียนไว้ก่อนว่าในข้อเขียนนี้มีใช่เป็นการชี้ว่าใครบกพร่อง แต่จะวิเคราะห์ลักษณะปัญหาและพิจารณาว่าเราจะหวังได้มากเพียงใดสำหรับการปรับปรุงมาตรฐานของวารสาร รวมทั้งความหวังที่จะเห็นวารสารถูกอ้างถึงใน Index Medicus และ Current Contents เราสมควรแม้แต่จะหวังหรือไม่

วิเคราะห์ปัญหา

ผู้เขียนได้เคยกล่าวถึงลักษณะวงจรปัญหาระหว่างการไม่เลือกเรื่องลงตีพิมพ์กับการเลือกเรื่องอย่างเล็งผลเลิศเกินไปว่าไม่มีผลดีในทางปฏิบัติ (1) นั่นเป็นการพิจารณาเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่อง แต่ยังมีสิ่งที่ต้องพิจารณาอีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นสัจจะที่ปฏิเสธมิได้ นั่นคือแรงจูงใจที่จะทำให้ใครซักคนทุ่มเทสมาธิ ปัญหา เวลา ตลอดจนลงทุนถ่ายเอกสารจากเอกสารอ้างอิงรายการที่สำคัญ รวบรวม สรุปให้ละเอียด ลึกซึ้ง กว้างขวาง ถูกต้อง แม่นยำ ชัดเจน กระตือรือร้นมีลำดับขั้นตอนและรูปแบบที่สมบูรณ์ แล้วก็ส่งมาที่วารสารฉบับใดฉบับหนึ่ง มักจะมีคำถามที่เข้าใจได้ง่ายแต่ตอบได้ยากว่า เขียนแล้วได้อะไร คำที่เป็นกุญแจสำคัญคือคำว่า "ได้" นั่นเอง และถ้าสิ่งที่ได้จากการเขียนมี (หรือถูกมองว่ามี) คุณค่าน้อยกว่าการไปทำงานอื่น ก็เป็นธรรมดาที่คนส่วนมากจะสนใจงานอื่นมากกว่า

คงไม่เฉพาะงานเขียนอย่างเดียวที่อยู่ในลักษณะ เช่นนี้ แม้งานวิจัยก็คงพิจารณาได้ในแนวทางเดียวกัน และคนที่ไม่สนใจทั้งงานวิจัยและงานเขียนก็มีใช่เป็นผู้คิด ทุกคนย่อมมีสิทธิ์ที่จะเลือกทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตัวเองมากที่สุด ตราบเท่าที่สิทธิ์นั้นไม่เบียดเบียนสิทธิ์ของบุคคลอื่น แต่ปัญหาจากความไม่พอตัวนี้จะยังมีอยู่ต่อไปสำหรับคนที่ Concern คือคนที่อยากจะให้งานวิจัยหรืออยากจะให้มีเรื่องตีพิมพ์ในวารสาร

สิ่งที่ผู้เขียนจะได้ (หรือรู้สึกว่าได้) จากการตีพิมพ์ผลงานในวารสารภายในประเทศ นั้นคงจะไม่ตรงกันเสมอไป และจะเป็นที่พอใจหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเขียน อาจมีคน ตั้งใจจริง มีวัตถุประสงค์เพียงประการเดียวคือเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน แต่คงเป็นที่ยอมรับกัน ว่าเรามักมีวัตถุประสงค์อื่นๆ ผูกอยู่กับข้อที่กล่าวถึงแล้ว เช่น อยากมีชื่อเสียง อยากได้รับการยกย่อง อยากรู้สึกมีคุณค่า อยากพิสูจน์ความสามารถของตัวเอง อยากได้ 2 ชั้น และอยากมีผลงาน เพื่อนำไปประกอบการขอตำแหน่งทางวิชาการ ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้การตีพิมพ์ผลงานของแต่ละคนบรรลุถึงวัตถุประสงค์นั้นๆ ได้ จะเห็นว่าปัญหามีได้จบลงแค่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียน คณะบรรณาธิการและผู้จัดการเท่านั้น แต่จะโยงไปจนถึงระบบราชการ ระบบของสังคมและมองเห็นภาพ ได้ว่าถ้าจะสว่างกันจริงๆ ก็คงต้องเข้าถึงที่ประชุมคณะรัฐมนตรี คำกล่าวเช่นนี้เป็นเรื่องตลกที่น่าเศร้า แต่ถ้าจะสรุปให้แคบเข้า ปัญหาที่เราจะต้องหาทางแก้ต่อไปก็คือ ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้อ่าน ผู้นำข้อมูลไปอ้างอิง ผู้นำความรู้ไปถ่ายทอด ผู้บังคับบัญชา ฯลฯ ให้ความสำคัญแก่ผลงานที่ตีพิมพ์ภายในประเทศเพิ่มขึ้น

ว่าด้วยความหวัง

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วดูเหมือนว่าเราคงหวังไม่ได้ที่จะปรับปรุงให้วารสารมีรูปร่าง และเนื้อหาทัดเทียมกับวารสารระดับนานาชาติ แต่เราสมควรที่จะหวัง เช่นนั้นหรือ มีหลายคน ที่แสดงความคิดเห็น รวมทั้งผู้เขียนก็เคยคิดว่าเราควรมีเป้าหมายที่จะทำให้วารสารได้รับการอ้างอิงถึง ใน Index Medicus และ Current Contents ซึ่งจะแสดงถึงมาตรฐานของวารสาร หลังจากได้ใช้ความพยายามเดินเข้าไปจนถึงตึก NLM ใน NIH ของสหรัฐอเมริกา และติดต่อกับ บรรณาธิการของ Index Medicus จึงได้ตระหนักว่าการถูกอ้างอิงถึงใน Index Medicus (และ Current Contents) มิใช่เป็นเครื่องแสดงถึงมาตรฐานของวารสาร แต่แสดงถึงความสำคัญสำหรับลูกค้าที่ใช้บริการ สำหรับผู้ที่ต้องการข้อมูลที่เป็นงานวิจัย ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการพิจารณาอ้างอิงถึงใน Index Medicus และ Current Contents จึงได้แก่การที่วารสารถูกอ้างอิงถึงบ่อยมากในการตีพิมพ์ในวารสารทั่วไป ข้อความในจดหมายที่นำมาลงนี้คงอธิบายได้ดี

อาจมีคนคิดอีกว่าเมื่อไม่ได้แล้วก็รวน เหมือนกับลูกสาวปฏิเสธแล้วก็หาว่าสาวนั้นไม่ดี อันที่จริงเพียงแต่จะสรุปว่าเราไม่ควรตั้งความหวังในการปรับปรุงวารสารเพียงเพื่อให้ได้ถูกอ้างอิงถึง ใน Index Medicus หรือ Current Contents เราไม่ควรเปรียบเทียบมาตรฐานของวารสารภายในประเทศกับวารสารต่างประเทศด้วยปัจจัยอย่างเดียวกัน เราควรยอมรับว่ามาตรฐานมีหลายแบบหลายมาตรฐาน และเราทำวารสารของไทยให้เป็นมาตรฐานของไทยได้ โดยยึดประโยชน์ สำหรับผู้อ่านภายในประเทศเป็นสำคัญ

Institute for Scientific Information*

3501 Market Street
University City Science Center
Philadelphia, PA. 19104 U.S.A.
Tel. (215)386-0100
Cable: SCINFO
TELEX: 84-5305

September 14, 1983

Dr. Borpit Klangkalya
Editor
Thai Journal of Pharmacology
The Pharmacological and Therapeutic Society
of Thailand
Department of Pharmacology
Faculty of Science
Mahidol University
Bangkok 10400
Thailand

Dear Dr. Klangkalya:

Thank you for your letter and for the sample copies of Thai Journal of Pharmacology. We have evaluated this journal for Current Contents/Life Sciences (CC/LS) and regret that we are unable to cover it at this time.

Among the many factors we consider in our evaluations are the journal's content, format, timeliness, and geographic origin as well as our own space limitations. We also consider subscribers' requests, citation data on the journal itself, and the authors published in it. Using these criteria, we did not find sufficient justification for covering the Thai Journal of Pharmacology at this time.

For your information, I have enclosed an essay by Dr. Garfield that will further clarify our journal selection process. Also please find an ISI checklist for journal editors and publishers. Since we continually review our journal coverage, we will keep an issue on file for possible future consideration.

Thank you for giving us the opportunity to become familiar with the Thai Journal of Pharmacology. I appreciate your interest in our products and hope you will contact me with any questions, comments, or suggestions you may have.

Sincerely,

A handwritten signature in cursive script that reads 'Cecelia Jane Fiscus'.

Cecelia Jane Fiscus
Journal Liaison

CJF/dc

Enclosures

DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES

Public Health Service

National Institutes of Health
National Library of Medicine
Bethesda MD 20209

November 7, 1983

Borpit Klangkalya, Ph.D.
Editor, Thai Journal of Pharmacology
Department of Pharmacology
Faculty of Science
Mahidol University
Bangkok 10400, Thailand

Re: Thai Journal of Pharmacology

Dear Dr. Klangkalya:

Our consultants who advise us on literature selection have recently completed an evaluation of 70 journals. On the basis of their ratings, we have selected 12 titles to be indexed for Index Medicus and our MEOLINE data base. The above named journal was not one of those accepted at this time.

The fact that this journal was not accepted does not imply any particular deficiency. It merely indicates that, in our opinion, it was less needed by the user community served by Index Medicus at this time than journals currently being indexed. Since journals and user needs change with time we will reconsider a journal if requested after a two-year interval.

Sincerely yours,

Clifford A. Bachrach, M.D.
Editor, Index Medicus

เราจะเดินไปสู่ไหน

มีทางเดินที่เป็นไปได้หลายทางสำหรับผู้ทำวารสาร แม้แต่ทางเดินไปสู่จุดจบก็มีใช่ เป็นความผิดพลาดของใคร แม้แต่วารสารซึ่งเคยเป็นที่ยอมรับว่าอยู่ใน Top ten ของโลกอย่าง Johns Hopkins Medical Journal ซึ่งตีพิมพ์มาแล้ว 93 ปี ก็ยังเดินไปสู่จุดจบได้ในปี (3) ปัจจัยสำคัญที่จะตัดสินเช่นนั้นคือคำถามว่าวารสารนั้นๆ ยังจำเป็นต่อสังคมนั้นๆ หรือไม่ คับกับภาระที่จะต้องแบกรับกันต่อไปหรือไม่ เมื่อพิจารณาในลักษณะนี้ สิ่งที่ดีคิดว่า เป็นปัญหาคือไม่มีเรื่องที่มีคุณภาพเพื่อตีพิมพ์ในวารสารนั้น อาจมีใช้ปัญหาเลยก็ได้ และทางแก้ที่ง่ายที่สุดก็คือเลิกทำวารสารนั้นเสีย

การเขียนเช่นนี้มีใช่เขียนประชดอย่างไร เหตุผล แต่มีความจริงที่น่าคิดคือเรามีจำนวนวารสารทางวิทยาศาสตร์ภายในประเทศจนปัจจุบันนี้อาจมากกว่า 100 รายการ (สำรวจโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปี 2520 มี 70 รายการ, เอกสารอ้างอิง 4) ในจำนวนนี้เป็นวารสารทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ประมาณครึ่งหนึ่ง ทำให้น่าคิดว่าเรามีจำนวนวารสารมากเกินไปหรือไม่ และมีส่วนที่เป็นสาเหตุของปัญหาที่กล่าวถึงแล้วหรือไม่

อันที่จริงก็เป็นสิทธิ์ของแต่ละหน่วยงานหรือแต่ละสังคมที่จะทำวารสารของตัวเองได้ ตราบเท่าที่ยังมีความสามารถที่จะจัดทำอยู่ แต่ถ้าวการใช้สิทธิ์เช่นนั้นทำให้มีปัญหา (ทั้งในด้านเรื่องที่ดีพิมพ์ การสนับสนุนทางการเงินจากเอกชนและจากงบประมาณแผ่นดิน) ก็น่าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะพิจารณาลำดับความสำคัญหรือความจำเป็นของวารสาร ในความคิดเห็นของผู้เขียน วารสารซึ่งจัดทำโดยผู้สนใจที่อยู่ในแนวทางเดียวกัน เช่นในรูปของสมาคม น่าจะมีประโยชน์กว้างขวางกว่าวารสารซึ่งจัดทำโดยสถาบันใดสถาบันหนึ่ง วารสารของสถาบันควร เป็นสถาบันระดับกรมหรือระดับมหาวิทยาลัย การมีวารสารแคลงไปถึงระดับกอง ระดับคณะ อาจจำเป็นน้อยกว่า การพิจารณาความสำคัญของวารสาร เช่นนี้น่าจะนำไปใช้สำหรับการพิจารณาผลงานที่ดีพิมพ์ เพื่อผลตอบแทนที่อาจได้รับ เช่นการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการด้วย

กลับมาที่ปัญหาของเรื่องที่ดีพิมพ์ว่าเราควรจะมีเป้าหมายอย่างไร เราต้องยอมรับว่าหัวใจสำคัญของวารสารคือบทความวิจัยและ/หรือรายงานผู้ป่วย ซึ่งเป็นการเสนอผลงานใหม่ๆ ของผู้ค้นพบเอง ทำให้มีผู้นำไปอ้างอิงและนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้ แต่ในสภาพที่เราหวังได้ยากที่จะได้รับบทความวิจัยที่สมบูรณ์ในปริมาณมากพออย่างสม่ำเสมอ และในวงการวิทยาศาสตร์การแพทย์ของไทย ซึ่งไม่เหมือนกับลักษณะในประเทศที่พัฒนาแล้ว เราน่าจะลองพิจารณาอีกครั้งว่าการตีพิมพ์บทความวิจัยเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดจริงหรือ บทความวิจัยให้ประโยชน์ต่อผู้อ่านสูงสุดจริงหรือ ควรได้รับคะแนนสูงสุดสำหรับการนำไปพิจารณาเป็นผลงาน เช่นนั้นหรือ ในความคิดเห็นของผู้เขียน ผู้อ่านที่จะได้ประโยชน์จากบทความวิจัยมากที่สุดคือผู้อ่านส่วนน้อยที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้อง หรือมีความรู้ความสนใจในเรื่องนั้นๆ อยู่แล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับบทความปริทัศน์ ผู้อ่านซึ่งได้ประโยชน์

จากบทความประเภทนี้ น่าจะมีจำนวนมากกว่าจากผู้สนใจในหลายๆ ด้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เขียนบทความ
ความปรารถนาที่จะศึกษาค้นคว้าอย่างดีและเขียนในลักษณะกว้างหรือเจาะลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ดังนั้นในสภาพของวงการวิทยาศาสตร์การแพทย์ของไทยซึ่งผู้อ่านวารสารส่วนมากไม่มีโอกาสทำการ
วิจัยในระดับลึกซึ้งและในสภาพที่ความเจริญก้าวหน้าของงานวิจัยและการตีพิมพ์ในประเทศที่พัฒนาแล้ว
กำลังเป็นไปอย่างรวดเร็วจนเราไม่สามารถตามทันได้ในหลายๆ เรื่องที่สนใจ เช่นนี้ สิ่งที่จะช่วยเรา
ได้มากที่สุดคือให้ผู้รู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ คอยติดตามความก้าวหน้าแล้วนำมาสรุปให้ความรู้แก่เรา
โดยตั้งใจเขียนอย่างพิถีพิถัน สรุปได้อย่างรวบรัด ชัดเจน ถูกต้อง แม่นยำ ละเอียดย่อยลึกซึ้ง และ
ก้าวหน้า เพื่อประโยชน์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ นั่นคือเราควรให้ความสำคัญแก่บทความที่ตีพิมพ์และสนับสนุน
ให้มีผู้เขียนบทความที่ตีพิมพ์มากขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาผลงานทางวิชาการก็น่าจะให้
ความสำคัญต่อผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านภายในประเทศเป็นข้อสำคัญเพิ่มเติมจากข้อที่ว่าต้อง
เป็นผลงานวิจัยและตีพิมพ์ในวารสารต่างประเทศ

บทคัดย่อ กลางกัลยา

ภาควิชาเภสัชวิทยา

วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

เอกสารอ้างอิง

1. บทคัดย่อ กลางกัลยา. นโยบายการจัดทำวารสารเภสัชวิทยา. วารสารเภสัชวิทยา 4:55-59, 2525.
2. บทคัดย่อ กลางกัลยา. วิทยาสารเสนารักษ์-ทางเดินมิได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ. วิทยาสารเสนารักษ์ 36:145-148, 2526.
3. Editorial: This is the final issue of The Johns Hopkins Medical Journal. Johns Hopkins Med. J. 151:263-266, 1982.
4. คู่มือการเตรียมบทความและรายงานทางวิทยาศาสตร์เพื่อตีพิมพ์ในวารสาร โดยคณะกรรมการ
กลุ่มบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2522.